

KONVENCIJA I PRAVA INVALIDA

CIVILNO DRUŠTVO MORA SUDJELOVATI U PRIMJENI KONVENCIJE O PRAVIMA OSOBA S INVALIDITETOM

Svjetska federacija gluhih (SFG), zabrinuta sporim prihvaćanjem i nedovoljnom primjenom Konvencije o pravima osoba s invaliditetom u mnogim zemljama, uputila je u siječnju ove godine svojim organizacijama članicama, Regionalnim tajništvima i članovima svog Predsjedništva poruku - sa ciljem da udruge gluhih svojim pritiskom na državne vlasti i sve institucije civilnog društva pospješe postupak priznavanja i pune primjene navedene Konvencije. Prenosimo tekst poruke, sa željom da naše udruge gluhih na svim razinama budno paze i upozoravaju na svako kršenje prava gluhih i drugih osoba s invaliditetom. Hrvatska je imala čast što je među prvima prihvatila i ratificirala Konvenciju pa se mora istaknuti i u njenoj striktnoj primjeni. Prilažemo i prijevod Madridske deklaracije grupe eksperata o uključivanju civilnog društva u primjenu Konvencije.

SVJETSKA FEDERACIJA GLUHIH

kao Međunarodna nevladina organizacija službeno povezana s Gospodarskim i socijalnim vijećem UN (ECOSOC), s Organizacijom Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu (UNESCO), Međunarodnom organizacijom rada (ILO) i Svjetskom zdravstvenom organizacijom (WHO), apelira:

U ime predsjednika SFG šaljem vam prilog: "Učinimo da civilno društvo sudjeluje u primjeni Konvencije o pravima osoba s invaliditetom" s "Madridskom deklaracijom" - dokumentom skupine stručnjaka. Ovi su materijali izrađeni suradnjom **Tajništva** UN za Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom sa skupinama stručnjaka međunarodnih organizacija osoba s invaliditetom. Također vam šaljem "Preporuke grupe stručnjaka civilnom društvu" sačinjene tijekom ovog istog sastanka. SFG je ranije obavijestio svoje organizacije članice o Konvenciji o pravima osoba s invaliditetom, kako je pripremana i što sadrži, kao i kolika je njena važnost za zaštitu jezičkih i ljudskih prava gluhih osoba. Kako ćete se sjetiti, čitava Konvencija može se dobiti na web stranicama UN <http://www.un.org/disabilities/>

Priloženi dokumenti važni su za sudjelovanje organizacija članice SFG u procesu primjene Konvencije. SFG se nada da ćete proučiti ove dokumente pa djelovati u skladu s njima. SFG također moli one organizacije članice čije vlade još nisu ratificirale Konvenciju, da skupa s drugim organizacijama osoba s invaliditetom porade na tome da se Konvencija ratificira.

Do sada su Konvenciju ratificirale ove zemlje: Bangladeš, Hrvatska, Kuba, Salvador, Gabon, Mađarska, Indija, Jamajka, Meksiko, Namibija,

Nikaragva, Panama, Južna Afrika i Španjolska. Zemlje koje su ratificirale Konvenciju mogu predložiti kandidate u Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Ujedinjenih naroda. Povjerenstvo će igrati važnu ulogu u monitoringu (praćenju) primjene Konvencije. SFG također moli organizacije članice iz zemalja koje su ratificirale Konvenciju da aktivno traže gluhog kandidata za Povjerenstvo. Ova osoba treba zadovoljavati uvjete koji su u deklaraciji postavljeni. O kandidaturi treba razgovarati s vladom - u praksi s odjelom za ljudska prava ministarstva vanjskih poslova, a u nekim slučajevima s ministarstvom socijalne skrbi, jer vlada je nadležna za imenovanje kandidata za Povjerenstvo. To znači da se vladi može preporučiti gluhu osobu koja udovoljava uvjetima da bi je nominirala za Povjerenstvo. SFG će cijeniti ako je informirate o mogućim kandidatima.

Pitanja u vezi Konvencije uručit će Tajništvo Konvencije za prava osoba s invaliditetom, Odjel za socijalnu politiku i razvoj (engl. kratica: DESA) Ujedinjenim narodima u New Yorku, u suradnji s Uredom visokog povjerenika za ljudska prava u Ženevi (krat.: OHCHR).

Želimo mnogo sreće svim organizacijama članicama u primjeni jezičnih i ljudskih prava gluhih osoba.

(Prilog: Madridska deklaracija)

MADRIDSKA DEKLARACIJA

Grupa eksperata

Madrid, 27. studenoga 2007

Mi, sudionici sastanka Grupe eksperata "Civilno društvo treba sudjelovati u primjeni Konvencije o pravima osoba s invaliditetom", koji je organizirao Odjel za ekonomska i socijalna pitanja Ujedinjenih naroda te je održan u Madridu, Španjolska, od 27. do 29. studenoga 2007., sačinili smo sljedeće preporuke državama članicama Ujedinjenih naroda:

Na početku željeli bismo zahvaliti organizacijama domaćinima, Ujedinjenim narodima, Vladi Španjolske i Fondaciji za suradnju i socijalnu integraciju osoba s invaliditetom (ONCE), što je sazvan ovaj sastanak, koji je omogućio plodnu diskusiju o tome kako ići naprijed u pogledu sudjelovanja osoba s invaliditetom i njihovih organizacija, te onih pridruženih nevladinih organizacija* koje prihvaćaju vodstvo organizacija osoba s invaliditetom u procesu primjene Konvencije o pravima osoba s invaliditetom.

Uvjereni u temeljni doprinos koji će Konvencija o pravima osoba s invaliditetom dati kako bi osobe s invaliditetom u potpunosti uživale temeljne slobode i ljudska prava;

Uvjereni da se paradigma invaliditeta danas transformira u novi model utemeljen na ljudskim pravima, što nova Konvencija jasno prihvaća, a to će uvjetovati temeljite promjene u zakonodavstvu, politici i programima;

Uvjereni da Konvencija pokazuje kako su ljudska prava i razvoj jedno te isto strujanje, tako da ljudska prava ne mogu biti učinkovita bez uključenosti razvoja, kao i da se razvoj ne može ostvariti bez punog poštovanja ljudskih prava osoba s invaliditetom, pa Konvencija predstavlja jasan okvir za pristup razvoju utemeljenom na pravima.

Uvjereni kako je od temeljne važnosti da osobe s invaliditetom budu uključene putem organizacija koje ih predstavljaju u sve stupnjeve i sve razine procesa primjene Konvencije;

Potiču države članice UN da ubrzaju postupak ratifikacije Konvencije, kako bi se osiguralo njezino što skorije stupanje na snagu,

Pa preporučuju da:

I. Kad Konvencija o pravima osoba s invaliditetom stupi na snagu:

1. Države-ugovornice koje su pristupile Konvenciji o pravima osoba s invaliditetom, u skladu sa slovom i duhom Konvencije, a naročito njezina članka 34., stavke 3. i 4., usvoje sljedeća mjerila kod izbora kandidata za Povjerenstvo eksperata:

* **Neovisnost**

* **Sudjelovanje eksperata za različite invaliditete**

* **Stručnost na polju ljudskih prava i invaliditeta**

* **Vjerodostojnost unutar različitih zajednica osoba s invaliditetom**

* **Ravnomjerna regionalna i kulturalna zastupljenost**

* **Ravnoteža u pogledu spolova**

Usto da usvoje sljedeće standarde u postupku izbora kandidata:

+ Uključenost reprezentativnih nacionalnih organizacija osoba s invaliditetom tijekom postupka izbora

+ Transparentnost, uključujući tu publiciranje na WEB stranicama UN životopisa kandidata za Povjerenstvo eksperata.

2. Konferencija država ugovornica, na temelju ovlaštenja po članku 40. paragraf 1:

a) Razmatra osnovne postavke u vezi primjene Konvencije, uključujući aktivnosti koje će pomoći da se ispuni obveza po članku 32. u pogledu poduzimanja mjera za međunarodnu suradnju radi potpore nacionalnim naporima na ostvarivanju svrhe i ciljeva Konvencije;

b) Otvorena je svim državama članicama UN, bez obzira jesu li ili nisu države ugovornice;

c) Omogućuje aktivno sudjelovanje reprezentativnih organizacija osoba s invaliditetom i pridruženih nevladinih organizacija, na sličnoj razini uključenosti kao u Ad Hoc odboru, s tim što tu ulazi:

i. Pruža pomoć u izradi programa, u pripremama i planiranju;

ii. Sudjeluje u svojstvu eksperata, uključujući davanje financijske potpore gdje je to potrebno;

d) Služi kao forum za širenje znanja, razmjenu iskustava i naučenih lekcija o strategiji i praksi primjene Konvencije u duhu suradnje;

e) Poduzima rad između zasjedanja, kada je to umjesno, kako bi se nastavile i pratile djelatnosti koje su započete na Konferenciji te planirala sljedeća akcija;

3. Ured visokog povjerenika za ljudska prava pomaže Povjerenstvu eksperata, nakon što se osnuje, u promicanju aktivnog sudjelovanja reprezentativnih organizacija osoba s invaliditetom i pridruženih nevladinih organizacija s Povjerenstvom eksperata, uključujući tu i načine koji su navedeni u članku 36., stavak 5. i članku 38., stavak (a), Konvencije;

4. Države članice UN jačaju djelovanje Tajništva Konvencije unutar Odjela za gospodarske i socijalne poslove kao i Ured visokog povjerenika za ljudska prava UN povećavajući njihova raspoloživa sredstva, i ispitujući mogućnosti za osnivanje specifične agencije UN za promicanje prava osoba s invaliditetom;

5. Države članice UN neka pokrenu inicijativu pri UN za jačanje mogućnosti organizacija osoba s invaliditetom za suradnju na primjeni Konvencije, što treba pripremati i razviti uz konzultaciju s takvim organizacijama za osobe s invaliditetom.

6. Države članice neka podupru osnivanje mehanizma za vezu, koji će se projektirati i koristiti uz suradnju s reprezentativnim organizacijama osoba s invaliditetom, da bi se tako olakšala suradnja organizacija osoba s invaliditetom u pripremama te u djelovanju između zasjedanja Konferencije država ugovornica kao i u radu Povjerenstva eksperata;

7. Države članice trebaju revidirati ovlasti Dobrovoljnog fonda sa ciljem da se stvori mogućnost financiranja sudjelovanja u Konferenciji država ugovornica kao i u Povjerenstvu eksperata organizacijama osoba s invaliditetom iz zemaljama s niskim i srednjim dohotkom kao i onima koje predstavljaju domorodačko žiteljstvo s invaliditetom.

8. Tajništvo UN, osigurat će pun pristup, uključujući informacije, komunikaciju i prostorije za sve sastanke u UN koji se odnose na Konvenciju.

9. Tajništvo UN, u suradnji s organizacijama osoba s invaliditetom, izradit će obuhvatan priručnik o primjeni Konvencije o pravima osoba s invaliditetom.

10. Države članice poduprijet će osnivanje i jačanje neovisnih i sveobuhvatnih nacionalnih koalicija organizacija osoba s invaliditetom, otvorenih nevladinim organizacijama koje prihvaćaju vodstvo organizacija osoba s invaliditetom, usredotočenih na primjenu Konvencije kao nerazdvojnog elementa djelovanja organizacija osoba s invaliditetom, po mandatu iz članka 4.3 Konvencije.

11. Države članice u skladu sa člankom 8. Konvencije odmah će pokrenuti široke kampanje podizanja svjesnosti o Konvenciji promičući prava i dostojanstvo osoba s invaliditetom;

12. Države članice pobrinut će se za prevođenje Konvencije na nacionalne jezike, u suradnji s organizacijama osoba s invaliditetom;

II. Osim toga, kako bi se osigurala puna primjena Konvencije, mi preporučujemo da:

13. Države članice osiguraju dovoljna sredstva iz nacionalnih izvora te da propagiraju politiku i zakonodavstvo za primjenu Konvencije, a da to rade u uskoj suradnji s reprezentativnim organizacijama osoba s invaliditetom;

14. Ostala povjerenstva UN iz ugovora o ljudskim pravima, Vijeće za ljudska prava u svi mehanizmi za ljudska prava trebaju voditi računa o ljudskim pravima osoba s invaliditetom kako je formulirano u Konvenciji, i to u suradnji s organizacijama osoba s invaliditetom;

15. Države članice služit će se novopokrenutim postupkom Univerzalnog periodičnog pregleda da bi uključile značajna pitanja koja se odnose na prava osoba s invaliditetom te da uključe organizacije osoba s invaliditetom u proces nacionalnih konzultacija kad ih pripremaju za uključenje u ovaj proces;

16. Nacionalne institucije za ljudska prava trebaju uključiti u svoje djelovanje prava osoba s invaliditetom i to trebaju učiniti uz konzultiranje reprezentativnih organizacija osoba s invaliditetom;

17. Države članice koje su bilo donatori bilo korisnici međunarodne razvojne suradnje, trebaju

a) Uključiti pitanja osoba s invaliditetom u međunarodnu razvojnu suradnju u skladu s načelima Konvencije uz određivanje odgovarajućih tijela za primjenu, praćenje i nadzor, radeći to u suradnji s organizacijama osoba s invaliditetom;

b) Uključiti programe i inicijative specifično namijenjene pitanjima invaliditeta, osobito one kojima je cilj razvijanje kompetencija osoba s invaliditetom i njihovih organizacija, kao i

c) Osigurati specifično razvijanje kapaciteta za problematiku razvoja suradnje da bi se zajamčila punovrijedna uključenost organizacija osoba s invaliditetom u ovim procesima;

18. Ustanove UN, uključujući međunarodni monetarni sustav "Breton Woods":

a) Razmotrit će svoju politiku i programe u svjetlu Konvencije;

b) Doprinijet će primjeni Konvencije ustanovljavanjem posebnih odjela za invaliditet, kao i uzimanjem u obzir zaštite i promicanja ljudskih prava osoba s invaliditetom u svim svojim djelatnostima i programima; te

c) Konzultirati i uspostaviti suradnju s organizacijama osoba s invaliditetom u svim aktivnostima koje se odnose na invaliditet, uključujući međuagencijske sastanke;

19. Komisija za socijalni razvoj u čitavom će svom djelovanju, naročito u pogledu provođenja zaključaka Sastanka na vrhu u Kopenhagenu, paziti da sve bude u duhu Konvencije.

"Ništa o nama bez nas!"

KONAČNO, RADOSNA VIJEST – KONVENCIJU RATICIFIRALA I 20-TA DRŽAVA!!!

4. travnja 2008. g., Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom ratificirala je i 20. zemlja, što konačno čini dovoljan broj potpisnica da bi Konvencija nakon provedene procedure postala obvezujuća za sve zemlje koje su Konvenciju ratificirale. Čestitamo i zahvaljujemo...!